

24.09.2024

כ"א באלול התשפ"ד

לכבוד:

הנידון: מענה להבהרה לבקשה לקבל מידע ומסמכים בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998
סימוכין: בקשתך מיום 29.7.2024

שלום רב,

להלן תשובתנו ביחס לשאלתך הנוגעת להיווצרות בולענים ויציבות קרקע בסביבת ים המלח בעקבות הזרמת מים שפירים:

- ישנם מספר מחקרים, ניסויי מעבדה ומודלים שנעשו בנושא, אולם אין לכך תשובה חד משמעית. יש משמעות לכמויות המים שיזרמו בירדן, ועל איזה מפלס יתייצב ים המלח. אם מפלס ים המלח יתייצב על מפלס גבוה (כמו בשנות ה-70), לא ייווצרו בולענים, שכן גובה המפלס יהיה גבוה מגובה שכבת המלח המתמוססת הגורמת להיווצרות הבולענים. מפלס נמוך מזה עלול אף להגביר את קצב היווצרות הבולענים, שכן יהיו יותר מים מתוקים שעלולים להמיס יותר מלח בשכבת המלח ולגרום להתמוטטות הקרקע שמעליה. מבחינת היווצרות הבולענים, אין משמעות אם המים המתוקים יגיעו דרך הירדן הדרומי או דרך "מובל השלום". על "מובל השלום" נעשתה עבודה מקיפה המסוכמת בדו"ח הבא:
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/gavrieli-et-al-report-2011/en/report_final-GSI-10-2011.pdf
- כמות גדולה של מים מתוקים בים המלח תיצור שכבה עליונה עבה תת רוויה למלח באגם. המים האלה יהיו במגע ישיר עם שכבות מלח. עבודת מעבדה בחנה נושא זה ופורסמה כאן:
<https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/2016JF003902>
- יציבות קווי החוף תושפע מעליית המפלס. קו חוף יציב ייצר אירוזיה חופית הנובעת משני גורמים:
א. המסה כימית של כל המלח שהצטבר בעשורים האחרונים. המלח יימס במגע עם שכבת המים התת רוויה למלח.
ב. ארוזיה פיזית – מכות הגלים על שכבות הבוץ ייצרו מצוקי חוף לא יציבים
כלומר, ייצוב המפלס יביא לאי יציבות קווי החוף מבחינת יצירת מצוקים וקריסה של מצוקים.

בברכה,

גל יסעור

הממונה על העמדת מידע לציבור
המכון הגיאולוגי לישראל

העתק:

פרופ' זהר גבירצמן, מנהל המכון הגיאולוגי לישראל
מר יורם ביטון, סגן מנהל המכון הגיאולוגי לישראל
עו"ד עינב סולטן גוטגליק, יועצת משפטית, המכון הגיאולוגי לישראל